

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

ÚJ JEGYZŐ A POLGÁRMESTERI HIVATAL ÉLÉN

Ezúton tájékoztatjuk községünk lakosságát, hogy a képviselő-testület

ez évi első – január 04.-i – ülésén döntött az új jegyző személyéről.

A korábban kiírt nyilvános pályázatra 8 pályamű érkezett. A képviselő-testület tagjai előzetesen megismerték a pályázati anyagokat, majd zárt ülésen, titkos szavazással kiválasztották a község új jegyzőjét: **dr. Kecskeméti Gabriella** nagykőrösi lakos személyében, aki hivatalát 2010. február 1-jén foglalja el.

Az alábbiakban közreadjuk dr. Kecskeméti Gabriella bemutatkozó írását.

BEMUTAKOZÓ ÍRÁS

A legtöbb törteli lakos **Sándor Gabriellaként** ismer. A nevem két, az életemben nagyon jelentős esemény következtében módosult dr. Kecskeméti Gabriellára. Az egyik 1997-ben következett be, amikor házasságot kötöttem, a másik 2004-ben, amikor megszereztem a Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi

Karán a jogi diplomámat. Ezen változásokat azonban több, a továbbiakban ismertetett mozzanat előzte meg.

A Törteli Általános Iskola 1987-ben történt befejezése után, a nagykőrösi, akkor még Arany János Gimnáziumnak nevezett intézménybe kerültem, ahol kiváló pedagógusoknak köszönhetően a történelem és a földrajz tantárgyak felé fordult az érdeklődésem. Először pedagógusi pályára készültem, később azonban az Államigazgatási Főiskola mellett döntöttem, amely az egyetlen olyan intézmény az országban, ahol diplomás köztisztviselőket képeznek. A főiskolai diplomámat 1997 januárjában kaptam meg. Még a főiskolai évek alatt tanulmányi szerződést kötöttem Nagykőrös Város Önkormányzatával, ezért a főiskola befejezése után ott kezdtem pályámat. Először megismerkedtem az összes igazgatási területtel, majd az ügyvezetett általános igazgatás területére kerültem. A gyámhivatalok 1998. január 01.-i felállítását után ott folytattam munkámat. Kezdetben még Törtelről jártam át dolgozni a hivatalba, majd a házasságkötésem után Nagykőrösrre költöztem, de természetesen azután sem szakadt meg a kapcsolatom a tele-

püléssel, hiszen szinte minden héten hazalátogatok a szüleimhez és a testvéremmel is itt találkozom rendszeresen. A Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Karára 1998-ban jelentkeztem. 1999. február 01-től Kecskeméten dolgozom az Adó-és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Bács-Kiskun Megyei Igazgatóságán (2007. január 01-től Dél-Alföldi Regionális Igazgatóság), jogi ügyintézőként, ellenőrzési területen. Az utóbbi évben ottani feladataim osztályvezető helyettesi teendővel is kiegészültek.

Egy nő nagyon sokféle szerepet tölt be az életben, azonban a legfontosabb az, hogy anya legyen, ezért nagyon jelentős eseménynek tartom az életemben, hogy 2005-ben született egy kisfiam.

Bízom abban, hogy a sok-sok év alatt megszerzett elméleti ismeret és gyakorlati tapasztalat birtokában mindenki megelégedettségére fogom el látni újonnan vállalt feladatomat, amelyben remélem segítségemre lesz az a mondás, mely szerint a valóság nem mindig igazságos, de az igazsághoz szükséges a valóság ismerete.

Dr. Kecskeméti Gabriella

Betöltetlen az 1. számú háziiorvosi körzet

Dr. Akócsi Zoltán háziiorvos több évtizedes szolgálat után nyugdíjba vonult.

A képviselő-testület – figyelembe véve a közalkalmazottakra vonatkozó szabályokat – 8 hónap felmondási időt állapított meg dr. Akócsi Zoltán esetében, amelyből 4 hónapra felmentette a munkavégzési kötelezettség alól.

Ez a felmentési idő május 31-én jár le. Emiatt a jelenleg szabadságát töltő háziiorvos helyettesítéséről gondoskodnunk kell.

Eddigi erőfeszítéseink sajnos nem vezettek eredményre. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy *dr. Papp Kornél* a 2. sz. körzet vállalkozó háziorvosa *január 15-től február 8-ig szabadságra ment.*

Ilyen körülmények között rendkívül nehéz az egészségügyi alapellátás folyamatos biztosítása, emiatt nő a lakossági elégedetlenség, aminek többen és többen ízben hangot is adnak.

Megértjük a lakosság türelmetlenségét, de az országosan is tapasztalható orvoshiány döntően hátráltatja az ügy rendezését, ráadásul a háziiorvosi praxis csak rendkívül szigorú szakmai képesítési feltételek megléte esetén tölthető be.

Hangsúlyozzuk, hogy az ellátás biztosítása nem anyagi kérdés, az ehhez szükséges fedezet a költségvetésben rendelkezésre áll.

Az áldatlan állapotokon mindezek ellenére úrrá kell

Folytatása a 2. oldalon.

Betöltetlen az 1. számú háziorvosi körzet... Folytatás az 1. oldalról.

lenni, ami az önkormányzat – végső soron a polgármester – felelőssége.

A képviselő-testület a megoldást keresendő rendkívüli ülésen foglalkozott az ügygel, amelyen részt vett a szakmai felügyeletet ellátó Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat vezetője: dr. Kovács Zsigmond főorvos úr is, de segítségért folyamodtunk, mint finanszírozóhoz, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Közép-magyarországi Regionális Intézetéhez is.

Mindkét említett fél támogatását bírjuk.

Tárgyalásainkat tovább folytatjuk minden szóba jöhető orvossal mindaddig, amíg a végleges – lehetőleg hosszú távú – megoldást megtaláljuk.

Végül tájékoztatjuk a lakosságot, hogy a szabadságon lévő mindkét háziorvos helyettesítését január 31-ig sikerült megoldanunk.

A rendelés mindkét körzet betegeinek a Kőrösi úti rendelőben történik a következők szerint:

Hétfő:	08.00 – 12.00 óráig
Kedd:	13.00 – 17.00 óráig
Szerda:	08.00 – 12.00 óráig
Csütörtök:	13.00 – 17.00 óráig
Péntek:	08.00 – 12.00 óráig.

Vérvétel az eddigi rendnek megfelelően történik.

A rendelést dr. Csizsár Géza látja el. Február 1-től a helyettesítéséről dr. Papp Kornél háziorvos gondoskodik.

Az előzőekben ismertetett nehézségeken – erőnkhez mérten – igyekszünk mielőbb úrrá lenni, addig is kérjük a lakosság megértését és türelmét.

Településőrök foglalkoztatására pályáztunk

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium pályázati úton forrást bocsát az önkormányzatok rendelkezésére a közbiztonság növelésének érdekében.

A támogatást úgynevezett *településőrök* foglalkoztatására, illetve a velük kapcsolatos dologi kiadásokra lehet fordítani.

Törtel község élve a lehetőséggel, **két fő településőr alkalmazására nyújtott be pályázatot 2010. február 1-i munkakezdéssel.**

Amennyiben az elbírálás pozitív lesz, ezen időponttól valamelyest javulhat községünk közbiztonsága.

A pályázathoz rendelkezünk a Ceglédi Rendőrkapitányság támogató nyilatkozatával is.

A településőrök jól azonosítható formaruhában fogják végezni tevékenységüket. Az új szolgálat feladata elsősorban a rendőrhatalom, valamint a polgárőrség intézkedéseinek támogatása, főleg az észlelt törvénysértések jelzésével, az önkormányzati rendeletek betartásának ellenőrzése, a településen tartandó rendezvények biztosítása, illetve közreműködés a rend fenntartásában, valamint a közvagyon védelmében.

Bízunk benne, hogy községünk az új szolgálat felállításával élhetőbb és biztonságosabb lesz. Természetesen értesíteni fogjuk a lakosságot a pályázat eredményéről, és amennyiben az új kollégák munkába állnak, kérjük, támogassák őket az eredményes tevékenység érdekében.

Tájékoztató ÚMVP nyertes pályázatról

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Györmé Fejes Ágnes 1981 óta egyéni vállalkozásban készít száraztésztát Törtelen. Az üzem szemünk láttára fejlődött, erősödött, mindannyiunk örömeire életképességét bizonyítva.

Decemberi tájékoztatójukon megtudtuk, hogy a 2009-es évben pályázatot nyújtottak be az Európai Mezőgazdasági és Fejlesztési Alapból finanszírozott Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 2007-2013 keretein belül. A cél az üzem kiegészítése egy készáruraktárral, amely biztosítaná a továbblépés lehetőségét és a munkahe-

lyek megőrzését. Biztonságos raktározással, nagyobb tétel előállításával bővíteni tudják a vásárlói kört környező települések és melegkonyhák bevonásával. Terveik szerint multinacionális társaságok beszállítói közé is lépnének, ezzel öregbítve Törtel jó hírnevét és szélesítve ismerőinek körét.

A sikeres pályázaton elnyert 42.338 €, azaz 11.291.429 Ft pénzügyösszegeből augusztusban megkezdtek az építkezést, ami 2010. július 30-áig befejeződik. Ezzel jelentősen növekszik az üzem infrastruktúrájának biztonságossága.

Györmé Fejes Ágnes vállalkozó ezúton mond köszönetet Czeróczi János polgármester úrnak, Urbán Antalné jegyző asszonynak és a Hivatal dolgozóinak, akik a pályázat előkészítésében, benyújtásában segítségére voltak; a Képviselő-testületnek az engedélyért, ami alapján a termék csomagolásán Törtel címe is szerepelhet.

Magunk részéről a vállalkozónak további sikereket és az üzem minden dolgozójának eredményes munkát kívánunk!

Szerkesztőség

**Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa**

www.umvp.eu

Szálka 2004 Bt.

Törtel, Karinthy F. u. 2.

Nyitva a hét minden napján

Érdeklődés és megrendelés:

53/376-791, 06-30/405-9006

Aktuális ajánlatunk a tűzifára:

Vastag akác	2200 Ft/q
Vékony vegyes	2100 Ft/q
Hasított tölgy	2200 Ft/q
Tölgy	2000 Ft/q

DRÓTFONAT

1 m magas, 25 fm/tek.	6500 Ft
1,2 m magas, 25 fm/tek.	7500 Ft
1,5 m magas, 25 fm/tek.	8500 Ft

ACÉLIPARI TERMÉKEK

Zártszelvények – Szögvasak – Gömbacélok – Csövek – Lemezek
 Hegesztett hálók – Betonacélok (6-os, 8-as, 10-es, 12-es)
 Kengyel anyag szálban és karikában – Térhálók három méretben

BÁDOGOS TERMÉKEK

- Horganyzott sima lemez
- Horganyzott trapéz lemez

PB
GÁZPALACK
 csere-
 lehetőség!

KENGYEL GYÁRTÁST VÁLLALUNK!

Betonoszlopok 2,4 m hosszban

SZÉLEZETLEN AKÁC DESZKÁK

1 fm-től 3 fm-ig

Hullámpala több méretben!

AKÁCFAOSZLOPOK

2 m; 2,5 m; 3 m és 4 m hosszban.
 Kérésre kérgezve, felezve, bitumenezve

A Szent István Király Általános Iskola hírei

Ügyes kezek versenyei

A Szent István Király Általános Iskola Készségtárgyak munkaközössége októberben *Madáretető-készítő versenyt* hirdetett.

A kiírásoknak megfelelően, természetes anyagból készült madárcsalogatókat hozott be 20 tanuló. A pályamunkák között volt kicsi, nagy, barnára festett, színes, vesszőből font, fából készített.

Az emeletes épület fenti folyosóján állítottuk ki a zsűrizésre váró etetőket. A tanulók osztályfőnökükkel együtt szavaztak az általuk legszebbnek tartott madárodúra. Az összesítés után kialakult a végeredmény:

I. Ondó Diána

II. Vágó Sándor

III. Molnár Henrietta

A tanulók a jutalmakat a karácsonyi ünnepélyen vehették át. A helyezett jutalmán kívül még minden pályázó kapott egy madaras kulcstartót és egy csomag napraforgó magot.

Remélem, hogy azóta is naponta etetik a madarakat, s nemcsak ők, hanem

nem mindenki, akinek lehetősége van rá.

Novemberben a ceglédi Kossuth Művelődési Központ és Könyvtár pályázatot hirdetett „*Az én betlehemi jászolom*” címmel.

A pályázatra természetes alapanyagokból készült betlehemi jelenettel, vagy annak szereplőit ábrázoló művel, valamint a betlehemezés tárgyi hagyományait felelevenítő alkotásokkal lehetett jelentkezni.

Iskolánk Hagományőrző szakköre fenyőtobozból, fakéregből, csuhéból készített jelenettel pályázott. Munkánk csipkéből, mézeskalácsból, gyapjúból, szalmából, fából, termésekből, s ezek vegyes felhasználású pályamunkái között versengett.

Nagy örömünkre a sok szépség közül kiemelkedve a *III. helyezést* értük el.

Külön öröm volt számunkra, hogy *2009. december 6-án* iskolánk tanulóival a színházbérlet utolsó előadására mentünk s a megnyitó után mindjárt megtekinthettük a jászol kiállítást a ceglédi Kossuth Művelődési Központ és Könyvtár Színháztermének előterében.

Perlakiné Somodi Gabriella

Tutanhamon kincse

2009. december 14-én ismét egy kirándulásra invitáltam iskolánk gyerekeit!

A Budapesti Vam Design Centerben megtartott kiállítást tekinthettük meg, melynek témája Tutanhamon egyiptomi fáraó kincsei.

Howard Carter régész tárta fel a fáraó sírját 1922-ben, melynek az eredetivel megegyező másolatát csodálhattuk, a kiállítóknak köszönhetően. A tárlat a maga nemében egyedülálló, 2500 m²-en több mint ezer tárgyat, ékszereket, fegyvereket, hangszereket, egyiptomi ereklyéket, szobrokat, kellékeket tartalmaz, valamint köztük talán a legnagyobb szerűbbet, magának a múmiának a halotti maszkját, díszített koporsóit és sírját. A kiállítóterembe lépve, egy „időutazásnak” leszünk tanúi saját magunk is, melyet a legmodernebb technikák és az életnagyságú tárgyak tesznek még hihetlenebbé. A bemutató ez által visszatükrözi azt a csodálatos érzést, melyet maga Carter is átélhetett, amikor a sírkamrába belépett és egy eltűntnek hitt világ csodáit fedezte fel és adta a világnak. Mindenkinek ajánlom ezt a kiállítást, a gyerekek és jómagam is mintha „Egyiptomba utaztunk volna egy időre.”

Pap Brigitta
történelemtanár

A Szent István Király Általános Iskola hírei

Reni

Bognár Renáta iskolánk 8.b osztályos tanulója, rajzversenyek rendszeres résztvevője. Mindig a díjazottak közt találjuk nevét, most újabb sikeréről kérdezi osztálytársa, Sinka Alte Mira.

– Renáta, már többször is hallottunk rólad, mint Törtel kiemelkedő diákja. Úgy tudom, ismét helyezést értél el valamelyik rajzoddal, méghozzá nem is akármilyen versenyen!

– Igen, így van. Első helyezést értem el egy országos pályázaton, amit a Környezetvédelmi- és Vízügyi Minisztérium írt ki.

– Gratulálok, ez aztán valami! Mi volt a pályázat címe?

– „Üzenj valamit a világnak – a biológiai sokféleség jegyében”. Egy képeslapot kellett tervezni, melyen szerepel az üzenet is.

– Értem. És mit ábrázolt a te rajzod?

– Noé bárkáját festettem le, amint az állatok felszállnak a hajóra.

– Ez érdekes. Milyen címet adott a képednek?

– A felirat így szól: „*Megint bárka kell?*”

– Magyarázd el, mit jelent ez a cím!

– Azt akartam érzékeltetni vele, mennyire fontos a környezetünk védelme, és, hogy milyen sok élőlény áll mára a kipusztulás szélén.

– Ez nagyon találó cím. Ott voltál a díjátadón?

– Igen, elmentem Budapestre, a Millenárisra.

– Mesélj róla!

– Ez igazából egy kiállítás keretében zajlott le. Először a szakállamtitkár mondott beszédet, azután megkezdődött a díjkiosztás.

– Meglepődöttél, mikor megtudtad, hogy első lettél?

– Ó, igen, nagyon örültem neki!

– És mi volt a nyereményed?

– Kaptam egy hatalmas plakátot tele védett növényekkel, egy szórakoztató társasjátékot, emellett két könyvet is, amelyekben illusztrációk voltak a tavalyi rajzpályázat munkáival. Júniusban pedig egy kiránduláson vehetek részt, amit az Őrségbe szerveznek a pályázat kiírói.

– Ez nagyszerű!

– Az ám! És, persze, kaptam egy oklevelet is. Örökre megőrzöm emléke.

– Történt ezután még valami?

– Az ünnepség végén meghívtak minket egy állófogadásra, ahol megvendégelték.

– Köszönöm hogy megosztottad velünk ezt a nagyszerű élményt! További sok sikert kívánok neked, azt hiszem, egész Törtel nevében. Büszkék lehetünk rád.

Akikre a legbüszkébbek vagyunk az első félévben

Jobb oldalt: Bognár Renáta 8.b osztály – a Környezetvédelmi- és Vízügyi Minisztérium „Üzenj a világnak – a biológiai sokféleség jegyében!” című képeslaptervező pályázaton elért országos I. helyezés birtokosa.

Bal oldalt: Bekő Dóra 8.b osztályos tanuló – a kistérségi énekversenyen I. helyezést ért el Dán-szentmiklóson.

Középen: Minárovics Réka 3.a osztályos tanuló a kistérségi szavalóversenyen III. helyezést ért el Nyársapáton.

Mindháromuknak gratulálunk!

A karácsonyi ünnepélyen mutatkozott be nagy sikerrel az alsós énekkar, Korbély Krisztina tanárnő vezetésével.

Kovácsics Fruzsina iskolánk tanulóival a karácsonyi ünnepélyen.

A Szent István Király Általános Iskola hírei

Karácsony az iskolában

Iskolánk az Advent időszakában ünnepi díszbe öltözik. De nem csak a tantermekbe és a folyosókra igyekszünk ünnepi hangulatot varázsolni, változatos tevékenységekkel lelkiekben is készülünk a karácsonyra. Tanítványainkkal karácsonyi verseket olvasunk; meséket, történeteket a szeretetről; néphagyományokkal ismerkedünk; díszeket készítünk a fára; üdvözlőlapot a jókívánságainknak; mézeskalácsot díszítünk; nyitogatjuk az adventi naptár ablakait, melyek mögött édesség helyett egy-egy szeretetteljes gondolat rejtőzik; és a tanteremben is meggyújtjuk az adventi koszorú gyertyáit, míg csak el nem érkezik az utolsó tanítási nap a téli szünet előtt. Ekkor összegyűlünk a Sportcsarnokban a karácsonyi ünnepélyre, ahol tanulóink műsorokkal szerepelnek.

Immár hagyomány, hogy *Surinné Kovács Julianna* 7. osztályos lánytanítványa gyertyafénykeringővel nyitják meg az ünnepséget.

A tánc után *Kamocsai Réka* tanító néni 3. osztályosai Betlehemi játékot mutattak be, amivel az iskolába készülő nagycsoportos óvodásokat is megörvendeztették a decemberi Iskolába csalogató foglalkozásai.

Csodálatos karácsonyi dalok csendültek fel az énekkar előadásában. *Korbély Krisztina tanárnő* a 3. és 4. osztályos tanulók széphangú növendékeit kórusba gyűjtötte, és első fellépésükön csilingelő hangjukkal, lelkesedésükkel óriási sikert arattak tanuló társaik és kedves vendégeink körében, csakúgy, mint a felső tagozatos énekkarosok. Az irodalmi színpad *Rimóczi Józsefné* és *Bakos Lászlóné* tanár nénik vezetésével egy megható színdarabot, A boldog herceget mutatta be.

Az ünnepélyen került sor a Fenyőkupa díjátadására, a Madáretető-készítő verseny és az Állatok Világnapja alkalmából meghirdetett kisállat fotópályázat győzteseinek kihirdetésére és jutalmazására.

A műsor végén a gyerekek közt kisorsoltuk az iskola feldíszített karácsonyfáját, amit idén *Lódi Mirella* 6.b osztályos tanuló vihetett haza.

Ezzel azonban nem ért véget az ünnepség. A diákok legnagyobb öröme egyike kedvenc tinisztárjuk, a Csillag születik tehetségkutató műsorból ismertté vált *Kovácsovics Fruzsina* és a bátyja, *Dávid* adtak elő koncertet. A gyerekek együtt énekeltek a kiscsillaggal a fülbemászó slágereit, aki lelkesedésüket látva táncra hívta rajongóit. A koncert végén mindenki aláírást és közös fényképet akart az énekesnőtől, és ő türelmesen mosolygott a villogó vakuknak.

Óriási élmény volt ez a mi tanulóinknak, hiszen a falusi gyerekek ritkán jutnak el efféle programokra, és aligha adatik meg nekik, hogy kedvenceikkel ilyen közelről találkozzanak.

Ez volt a mi karácsonyi ajándékunk és a gyerekek boldogan fogadták tőlünk a meglepetést. Sugárzó mosollyal az arcukon, szép élményekkel a szívükben búcsúztatták a 2009-es évet.

Órsy Anett

Lakodalmi sátor kölcsonzés

- * Kisebbségi rendezvénysátrak,
- * Hűtőkocsik,
- * Egységes, igényes teríték,
- * 20 főtől 300 főig

**Színvonalas modern sátor. Baráti családi összejövetelekre, vagy céges rendezvényekre.
Kérjük, foglaljon időben!**

Karai István – vőfély

Tel.: 30/313-5372
vagy este: 53/366-033

Száz év után

Ha a történelmi temetőben járunk, nagyon sok olyan síremléssel találkozunk, ahol olyan emberek nyugszanak, akik annak idején alakították, formálták községünk életét.

Történelmi község képviselő-testületének jegyzőkönyvei 1893. évvel kezdődően állnak rendelkezésünkre. Ebben olvasgatva találtam anyagot az 1899. évi február hó 15-én kelt képviselő-testület rendkívüli közgyűléséről. A jegyzőkönyv megfelel a formalitásoknak. Felsorolja a jelenlévőket, Zombory Károly bíró elnökletével. A továbbiakban szó szerinti idézetek következnek az akkori helyesírásnak és írásnak megfelelően.

„1/ Elnök a gyűlést megnyitja a jegyzőt a tárgyak elő adására felhívja egyszermind a felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére Csajka Lajos, Tóth Sándor és Kriskó Pál képviselő urakat kéri fel. Ezek után jzö (jegyző) felolvassa a Közigazgatási Bizottság 4675/kb898 számú rendeletét, mely szerint a ludasi államilag segélyezett községi iskola épület és tanító lakásul szolgálatban lévő bérelt helyiség – mint a követelményeknek egy általában meg nem felelő – helyett célnak megfelelő épület emelendő még az 1899/900 tanévre. Úgy szintén iskola emelendő 4 év leforgása alatt a Deutsch Antal, Szirmai és Schlesinger Samu és Beöthy-féle birtokokon oly formán, hogy 100-100 fnt állapítandó meg tanító fizetés hozzá járulással és 300-300 fnt államsegély kérendő. Ezen előterjesztés után többek részéről hozzá szólással

Határozatott

A képviselő testület egyhangulag kimondja, hogy az államilag segélyezett ludasi községi iskola épülete felépítendő, bíró utasítatik, hogy költség tervet készíttesen, a melyet a képviselő testülethez 30 nap alatt mutaton be. Már most kimondja a képviselő testület, hogy elfogadandó építési költség terv szerint szükség lendő összeget olcsóbban kölcsönző pénzügyintézetől vegye fel, és 1900 évi költség tervbe vegye fel s pót adóba vesse ki, hogy ezen kölcsönösszeg lehetőleg még az 1900 év december havában vissza fizethető legyen, az így felmerülő költség kivetését illetőleg Csajka Lajos pleb. (plébános) képviselő indítványára szótöbbséggel kimondatott, hogy ezen költségek a község belterületén lévő róm. kat. feletkezeti iskolák fenntartáshoz hozzá járuló lakosokra kinem vethető.”

Mily érdekes, hogy vannak dolgok, melyek száz év után is visszaköszönnek. De ezekkel a továbbiakban is találkozunk.

Az iskolát ne keresse senki. Fényképe a helytörténeti múzeumban megtalálható.

Dr. Bálint Béla

Étkezési- és vetőburgonya eladó.

Labát Sándor

Törtel, Ceglédi út 27.

Tel.: 53/376-198

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik a felejthetetlen drága jó Édesanya, Nagymama, Déd-nagymama,

özv. **MRÁZ ISTVÁNNÉ szül.: BAKOS TERÉZIA** temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, fájdalmunkban együttérzésüket fejezték ki. Külön köszönet a Fehér Őszirozsa Kegyeleti Szolgálat dolgozóinak. *A gyászoló család*

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett feleségemet,

KÁLDI IMRÉNÉ szül.: FAKAN TERÉZIÁT utolsó útjára elkísérték, mély fájdalmunkban osztoztak, sírjára virágot, koszorút helyeztek. Külön köszönet házi orvosunknak, dr. Gorszky Tivadarnak és asz-szisztenseinek. *A gyászoló család*

Irodavezető:
Farkas István

Telefon: 06 20/772-9450

Készenléti szolgálat: 0^h - 24^h ig

Iroda:
Szent István út

Mihuczáné, Máté Ilona

ügyvezető igazgató

Telefon: 06 20/9194-510

Törtel névadójáról szóló értekezés

Dr. Kecskés Judit törteli származású egyetemi docens nagy sikerű előadást tartott a Debreceni Egyetemen „**A Törtel (személy- és hely) név újragondolása**” címmel. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Debreceni Csoportja ugyanis itt tartotta őszi felolvasó ülését.

Judit, aki pártoló tagja a Törteli Falumúzeum Baráti Köre Egyesületnek, fáradtságos tudományos kutatómunkával utána járt községünk névadója történetének. Az eddig ismert adatokat sokoldalú megközelítéssel, bizonyító erővel újszerűen mutatta be.

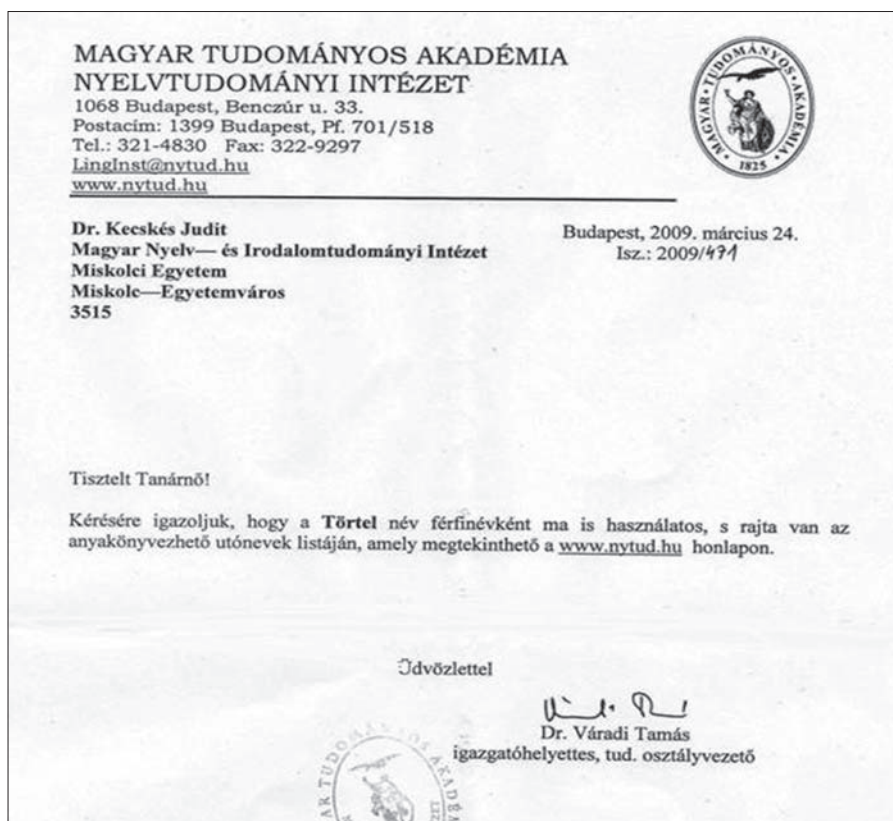
Bizonyára sokan fognak örülni értekezésének, melyet ajándéknak is felfoghatunk tőle.

Eljárt a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézeténél is, ahonnan pecsétetes levél érkezett, amely alátámasztja, hogy a Törtel név keresztnévként adományozható.

Kiderítette azt is, hogy jelenleg 498 Törteli családnevet (illetve ennek alakváltozatait) viselő személy él Magyarországon.

Azt figyeljük árgus szemekkel, mikor lesz Törtelen *Törtel* keresztnevű fiúgyermek?

Hisz, a tanulmány szerint: „*A Törtel* névben megvan mindaz a tartalom, amely egy modern ember számára kedvelt. Egy kun főember viselte, a

név rendkívül ritka, egy kihalt nyelv hagyatéka, azonnal megkülönbözteti egy közösségen belül a név viselőjét.”

Azt is tudni kell, hogy a történeszek nem negatív szereplőket ítélik meg Törtelt, sokkal inkább Kun László királyt! Feltehetőleg a 3 királygyilkos kun a saját törvényük szerint jogosan vette életét, saját rokonának!

Tehát Törtelben nem a gyilkost kell látnunk, hanem azt az embert, aki a kun érdekeknek megfelelően cselekedett, noha nyilván tudta, hogy ez a saját vesztét jelenti!

Pásztor József

Az alábbiakban újságunk hasábjain közreadjuk a tanulmányt, íme:

Törtel – 1. rész

A **Törtel** tulajdonnév többféle funkciót tölt be a mai magyar névrendszerben. A helynevek közül adatható településnévként: „*Törtel* helység Pest megyében Cegléd-től délkeletre” (Kiss 1988: II/678), és belterületi helynévként: *Törteli út* található az előbb említett településhez közeli három városban Cegléden, Nagykőrösön és Szolnokon.

A személynevek (antropónimák) csoportján belül is több névfajta lehet. Családnévként alakváltozatait –i képzős (Törteli, Törteli, Törtely, Törtelyi, Törtelji) és összetett formákban (Törteli-Kiss, Törteli-Kovács, Törteli-Tóth) Magyarországon 2007-ben 564 személy viselte[1]. Adható férfi keresztnévként (www.nytud.hu/oszt/nyelvmuvelo/utonevek/osszesffi.pdf), amelyet a Ladó-féle utónévkönyv (1990: 220) elfogadhatónak, a későbbi Ladó–Bíró kiadás (1998: 119) szórványosnak minősített. A hivatalos nevekhez járulva lehet valakinek a megkülönböztető vagy ragadványneve (pl. Törteli Kecskés), amelyet főként a Törtelhez közeli településekre elköltözött, illetve oda dolgozni bejáró személyek viselnek.

Az előbbieken alapján kimutatható a tulajdonnév egyidejű jelenléte több névfajtában, azonban megterheltsége, gyakorisága minden névtípusban (rendkívül) ritka.

A továbbiakban arra vállalkozom, hogy az egyes névfajták összefüggését tekintem át, amely megvilágíthatja a tulajdonnév jelen névrendszerbeli kiterjedtségét és ritkaságát. Újragondolásnak is tekinthető e munka, mivel nagyszámú történelmi forrásmű említi Törtelt (Bártfai Szabó 1938, Borovszky 1896–1911, Gyárfás 1870, Jerney 1851, Palugyai 1854, Maksay 1959, Káldy–Nagy 1977, Bakács 1982, Nagy 1857, Kempelen 1911–32), valamint kiterjedt névtani (Gombocz 1915, Fekete 1934, Pais 1966, Rásonyi 1967, Kálmán 1967, Kiss 1988/a,b, Ladó 1990, Mándoky 1993, Benkő 1998, Ladó–Bíró 1998, Fehértói 2004, Baski 2007) és stilisztikai (Zlinszky 1928) szakirodalma van. Bemutatásom ennek megfelelően minden névfajtánál a szakirodalmi egyezőségeket és nyitott kérdéseket foglalja össze.

Az elsődleges névviselő, akit tudomásunk szerint először neveztek Törtelnek, azon kun urak (Abuz, Turtule, Kemenche) egyike volt, akik 1290. július 10-én a Bihar megyei

Folytatás a 8. oldalról.

Körösszeg váránál megölték IV. Kun László királyt (Kristó 1988: 269, Györffy 1990: 287)[2]. A történelmi eseményt leírja, és a személynevet rögzíti több krónika is, a Budai, Dubnici, Római, Pozsonyi (vö. SRH. I/ 474-5, II/45), így a történelmi forrásokra alapozva utal rendszerint a névtani szakirodalom a személynévre (Gombocz 1915: 251, Kiss 1988/a: II/678, Fehértói 2004: 770, Rásonyi–Baski 2007: 787). Megegyezik abban is, hogy a név kun eredetű jövevénynév, továbbá Gombocz (1915: 247) és Pais (1922: 93-100) kategorizálását követve szerkezetileg összetett, ezen belül számnévi előtagúnak tekintik: Négy + fiú; Négy + nép jelentéssel. Rendszerint utalnak arra is, hogy ez a névtípus az ősi magyar magyar névadásra is jellemző volt (Gombocz 1915: 245-50, Hajdú 2003: 345-58), de a kunok betelepülésekor (a 13. században) a túlnyomórészt egyházi neveket (Pál, János, István; Anna, Erzsébet, Margit stb.) viselő magyarság számára már túlhaladott névtípus.

1. Nyitott kérdések azonban bőven maradtak, melyek közül az egyik az **egyéni név** (=egyetlen személy által viselt név) meghatározást érinti. Az újabb kutatások közül kiemelném Baski Imre elméletét, aki szerint a név **törzs- vagy nemzetségnévnek** látszik, s e véleményét analóg török nyelvi példákkal támasztja alá. Az azonos szerkezetű és jelentésű nevek közt a régi török és jelenkori kazak (Türt-uul ~ Türt-oul 'négy fiú'), karakalpak (On-tört-uruy) törzsszövetségi és néprész-nevek is szerepelnek (Baski 2007: 287). Ugyanakkor az elmélet nem előzmény nélküli, mert Gombocz bár egyértelműen egyéni név-vonatkozásban tárgyalta a Törtel nevet, mégis az analóg török példáiról megjegyezte, hogy azok törzs- és népnevek (Gombocz 1915: 247). Az egyéni név ~ törzsnév kérdéséhez az alábbi pontokat fűzném hozzá.

A törzs-, nemzetségnév felvetést támogathatja Ceglédy Károlynak A kunok eredetéről szóló cikke, amelyben idézi Marwazī Belső-Ázsia legfontosabb útvonalairól szóló (1120 k. írt) művét, amely említ egy a sārīkhoz tartozó csoportot, vezérük nevével ismerik őket, ami Basmil. A basmilok biztos tudomásunk szerint 744 óta tartoztak az ujjur törzsszövetségbe – írja Ceglédy – s persze nem a törzset nevezték így a vezérről, hanem megfordítva (Ceglédy 1949: 47). Továbbá megjegyzi hogy a qūnok és 'sárgák' Belső-Ázsiából a nyugat-szibériai sztyeppére vonultak, ahol a kimák-qipčak törzsekkel egyesültek. S noha a kunok kelet-ázsiai származtatása tárgyában nem egységes a szakirodalom (Györffy [1948] 1990: 200-20, Ligeti 1986: 408) Ceglédynek azon véleményét mindenképpen elfogadhatjuk, hogy a törzsszövetség bizonyára faji és nyelvi kiegyenlítődést is elindított (Ceglédy 1949: 50). Györffy az egyéni név-törzsnév viszonyát ellentétes irányból vezeti le. Szerinte a kun törzsnevek egy csoportja személynévből, illetve nemzetségnévből alakult ki. Így például a Burč-oyly 'Bors-fi' és Kolaba-oyly 'seregszárny-apa-fi' stb. törzsnevek eredetileg egy Burč, Kolaba nevű személy, illetve ezek nemzetsége után vették a nevüket (Györffy 1990: 258). Baski ezt a jelenséget a nogájoknál és krími tatároknál igazolja (Baski 2007: 242). S noha ellentétes névadási folyamatokat képviselnek a szerzők, a végeredmény mégis az, hogy a Magyarországra menekülő kun nemzetségek és néprészek

névadásában feltételezhetünk egy olyan névmintát, amelyben a nemzetségfő, törzsfő és a csoport neve azonos, vagyis a Törtel név egyszerre lehetett egyetlen egyén és egy törzs neve is.

Ezt az elméletet a királygyilkosságot rögzítő krónikák szövegei nem zárják ki. A legbővebb e tekintetben a Budai és a Dubnici krónika leírása, amelyek főemberként mutatják be[3] a királygyilkos Arboczt és Törtelt anélkül, hogy a nemzetségüket megneveznék. „...quasi in aurora predictos Arbuz et Turtule cepit et ipsum Arbuz dividi fecit in duas partes, Turtule vero dimembrari, *alios autem Cumanos de genere eorundem ac omnes ad eos pertinentes, et quod plus etiam infantes in cunis seu cunabulis iacentes, quos apprehendere potuit, fecit iussit decollari*”[4] (SRH I/474). A fordítás is jól tükrözi, hogy birtokos viszony áll fent a megnevezett Törtel és a meg nem nevezett törzs között! Ugyanott még „et spectaliter ab *Arbuz, Turtule et Kemenche ac eorum cognatis et complicibus, quibus communitas Cumanorum habitis plurimis tractatibus et consiliis commiserat in suo tentorio. Medio silentio noctis, oportunitate captata diris vulneribus sauciatus*” (add. R, B, D). Ugyanezt a birtokos szerkezetet mutatja a kiemelésem.

A több fázisban betelepülő, visszatelepülő[5] kunok törzseit ~ nemzetségeit pontosan nem ismerjük, azokat részint a vitatott 1279-es, részint XIV. századi oklevelekből és a XV. századra kialakuló székrendszerből igyekeznek a kutatók visszakövetkeztetni. További problémánk, hogy felváltva használja a szakirodalom a nemzetség, törzs fogalmakat: Gyárfás hét kun (generatio=) nemzetségről ír (Gyárfás 1870: II/ 281, 304), Kristó (2003: 219-28) hat nemzetséget említ, amelyből három megfeleltethető a dél-orosz sztyeppéken előforduló kipcsak nemzetségekkel. Kiss Lajos (1988/b:153) szerint „7 törzsre ill. nemzetségre oszlottak” a kunok. Az újabb nyelvészeti szakirodalom is ingadozó a kifejezés használatában: Baski törzseket említ (Baski 2007: 196), Mándoky (2003: 26-7) nemzetségeket. Az önálló néven felmerülő társadalmi egységek meghatározásának bizonytalanságát Györffy (1990: 258) forrásaink hiányával magyarázza. Azonban minden irodalom hangsúlyozza, hogy a betelepülő nemzetségfői családokhoz csapódhattak más törzstörödékek, amelyek nemzetségfői között vérségi rokonság volt (Mándoky 1993: 27)[6]. A fentiek alapján a nemzetség- vagy törzsneveket véleményem szerint az eddig tárgyalt 7 törzsnél jóval szélesebb rétegben is feltételezhetjük, hiszen közvetíthették olyan törzstörödékek is, amelyek Magyarországra érkezésük után beleolvadtak más törzsekbe. Így Törtel esetében sem a teljes törzset, hanem a törzstörödéket feltételezhetjük, amely a rokon, s társadalmilag erősebb Arbocz törzséhez csatlakozott.

Kézenfekvő lenne a nemzetség, törzsnév vizsgálatának kérdésébe bevonni a nyelvföldrajzi szempontot. A kunok befogadásával foglalkozó történelmi és nyelvészeti szakirodalom (Kring 1932:43-6, Lükő 1935:90-105, Kiss 1988:153, Mándoky 1993:24, Kristó 2003:219-28) egyöntetűen rögzíti, hogy a mongol támadás elől Moldva és Havaselve felől érkeztek a törzsek. E ponton kell szólnom Jerney János munkásságáról is. Jerney névtani megítélése elsődlegesen naiv és hibás névfejtésein[7] alapszik. Keleti utazásában

Törtel... Folytatás a 9. oldalról.

szerepel egy moldvai település: Turtujest, amelyet, az általam vizsgált elsődleges denotátummal kapcsolt össze. Törtel „oláhul Turtujest, II. oszt falu a 'niamczy cin. Pietri okolban, Tatáros falu mellett. Kún László kir. egyik orgyilkosa Törtel (Turtule) kún fő ember, kitől a' régente Kúnsághoz, most Pestmegyéhez tartozó Törtel helység nyeré nevét, a moldvai Cumániában is hagyta emléket e faluban” (Jerney 1851: I/128)[8]. Jerney leírását két különböző szempontból kell megítélnünk. Egyfelől a *tulajdonnév-névadó* szempontjából, amelyben a szerző nyilvánvalóan téved. A két település egyazon személyhez kötése azt feltételezné, hogy Törtel 1239 előtt már Moldvában valamely vezetői funkciót töltött be, s ennél fogva a szállásterületét róla nevezték el, majd több mint ötven év múlva részt vett a királygyilkosságban. A két Törtel helynév összekapcsolása névköltöztetéssel[9] lehetséges, vagy – visszatérve a kiinduló problémánkhoz – ha a Törtel nemzetségnév volt. Másik vizsgálati szempont a *moldvai helynév kun eredete*, amelyet sem megcáfolni, sem megerősíteni nem tudok. Az 1772-1988-ig terjedő forrásokat összegző Tezaurul Toponimic al Romaniei. Moldova. Vol. I. Partea 2-a-ban (1992: 1224-5) szerepel *Turtureştii* szócikk, amely 1772-től közöl településtörténeti adatokat. A Neamţ megyéhez tartozó falu 1772-ben még önálló település, a további adatok viszont már más településekkel együtt említik. I. Gura Văii [Guravei] falu bekebelezte, II-III. bekezdésben Troiţa [Troica] faluval említik, IV-VII. bekezdésig Gura Văii és Troiţa települések viszonylatában regisztráltak, majd 1876-tól Girov község részévé vált. A helynevet 1772-ben *Tortoreştii* formában jegyezték le, további alakváltozatait is közli a szótár (*Tartoreştii* (1786), *Torturesty* (1790), *Tortureştii* (1802), *Tartareştii* (1836), valamint rögzíti a Jerney idejében előforduló *Turtureştii* (1900) névformát is. Etimológia sajnos nincs a szócikkben, s más források sem állnak rendelkezésünkre e téren. Érdeemes azonban figyelembe venni, hogy a tatárjárás után Moldvában maradt kunok beleolvadtak a román, szláv lakosságba. A kun nyelvben meglévő *ö* hangot tartalmazó Törtel (név) a románba hanghelyettesítéssel kerülhetett be, amelynél az *ö* hang *o*-val helyettesítése megszokott jelenség... Az első szótag tartotta fenn a legtovább (1802-ig) az

eredetibb *o* hangot. A második szótagzáró *l ~ r* váltakozás a magyar helynév történeti adataiban is mutatkozik: Thewrther [ejtsd: Törter] (1469), Thewrtel [ejtsd: Törtel](1558). Továbbá Benkő (1990: 12) a XIII. században Moldvába kirajzott csángók településeit vizsgálva megjegyzi, hogy a mai déli csángók területétől északnyugatra levő vidékek: Karácsonykő (Pietra Neamţ, Neamţ megye központja) környékének, a Beszterce völgyének korai földrajzi neveiben, jellemzően a magyar személynévből keletkezett helynevekhez román helységnévképző (-eşti) járult. A pusztaszemélynévvél történő helynévalkotás a magyarok szomszédságában élő népeknél teljesen ismeretlen volt, a magyarság mellett a törökség névadásában létezett – ahogyan azt több szerzőre utalva Tóth Valéria összefoglalja (Tóth 2001: 32). Mindezen pontokat figyelembe véve tartom érdemesnek a település korábbi forrásainak áttekintését. (Az értekezés folytatása következő számunkban olvasható.)

[1] Hajdú Mihály szíves közlése.

[2] Feltehetően Gyárfás leírása alapján (Gyárfás 1870: II/376) Gombocz tanulmányában 1290. július 21. szerepel (Gombocz 1915: 251).

[3] Pontos társadalmi hovatartozásukat azonban nehéz lenne megállapítani, mert bár Arbuzról tudjuk, hogy Kun Erzsébet közvetlen rokona (Fehértói 2004:72), a kun társadalmi szervezetben jelentékeny változást eredményezett pont ez időben a nomadizálás tereinek beszűkülése; a krónikák pedig nyelvi nem tesznek különbséget a gyilkosok között: „cumanos”.

[4] (Mízse nádor) „hajnalajt elfogta Arbuzt és Turtule-t és magát Arbuzt két részre vágatta, Turtule-t pedig darabokra szaggattatta, más kunokat pedig az ő nemzetségükből és minden hozzájuk tartozókat, s ami több, a karon ülő, vagyis bölcsőben fekvő csecsemőket is, akiket meg tudott fogni, lenyakasztatta” (Tóth Péter fordítása).

[5] 1227-ben a Borc és Membrok, 1239-ben a Kötöny vezette csapatok települtek be, majd Kötöny halála (1241) után a déli országrész felé (a Szerémségen át) kivonultak, s többségük 1246 után visszatelepedett (Kristó 2003:219-28, Kiss 1988/b: 153).

[6] Törtel és Arboz a néphagyomány szerint apa és fia (vö. Baski 2007: 245), a hagyomány alapját képezheti valós vérségi kapcsolat, de a relációt véleményem szerint a nagyobb településnek a kisebbhez való viszonya alakíthatta ki. Továbbá Arbuzot egy 1281-ben kelt oklevél (Árp.ÚjOkmt: IV.336.IX. 423) két unokájával együtt említi, amely 1290-ben 4 generáció együttélésére utalna.

[7] Törtel nevét „töröre, zúzóra vagy talán törpére”, azaz tulajdonságot jelölő magyar közsőzóra vezette vissza, amely egyértelműen hibás névféjtés (Jerney 1851: I/303).

[8] Jerney adatát tovább viszi Gyárfás, miszerint ma is van Turtujest = Törtelfalva = Tatáros mellett (II: 381-2, 243).

[9] Névköltöztetés, amikor egy csoport elhagyva korábbi települését az új településnek is ugyanazt a korábbi nevet adja.

Angol-holland használtruha üzletemet megnyitottam, várok mindenkit szeretettel!

Nyitva tartás:

Hétfő–Csütörtök: 8.00–12.00; 13.00–17.00

Péntek: 8.00–12.00; 14.00–17.00

Szombat: 8.00–12.00

Törtel, Kocséri út 17.

Törteli Híradó

A Törteli Önkormányzat tájékoztatója

Megjelenik havonta 1600 példányban

A kiadvány ingyenes

Szerkesztőség címe:

Törtel, Szent István tér 1.

Főszerkesztő: Káldiné Megyeri Éva

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

E-mail: th.ujzagba@gmail.com

Felelős kiadó:

Apáti Bt., Cegléd, Kazinczy u. 44.

Nyomdai előkészítés: Pásztor Zoltán

Nyomdai munka:

CSATORNA U. 8. Tel.: (06-30) 9633-487, (53) 313-565

Terjeszti a Magyar Posta